Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

U 60/2021 vp
Komission ehdotukset päästökauppadirektiivin, markkinavakausvarantopäätöksen ja meriliikenteen MRV-asetuksen muuttamiseksi

Laura Aho, YM
Suuri valiokunta 15.10.2021

Muutokset EU:n nykyiseen päästökauppaan

Tavoite vähentää päästöjä 61 % vuoteen 2030 mennessä (2005 verrattuna)

- Nykyisen päästökaupan piirissä ovat suuret teollisuus- ja energiantuotantolaitokset sekä Euroopan talousalueen sisäinen lentoliikenne.
- Meriliikenteen päästöt mukaan asteittain 2023 – 2026. Kattavuus: EU-satamien väliset matkat, satamassaolo sekä puolet EU-maiden ja 3. maissa sijaitsevien satamien välisistä matkoista.
- Päästökattoon kertaleikkaus muutosten voimaantullessa. Lisäksi päästökattoon vuosittain tehtävä leikkaus kasvaa nykyisestä.
- Osa toimijoista saa päästöoikeuksia ilmaiseksi. Komissio ehdottaa tiettyjä muutoksia myös näiden ilmaiseksi jaettavien päästöoikeuksien sääntöihin (mm. liittyen hiilirajamekanismiin).
- Huutokauppatuloista osa EU-budjettiin. Jäsenmaiden käyttöön tulevat huutokauppatulot on käytettävä täysimääräisesti direktiivissä mainittuihin ilmastotoimiin.
- Innovaatio- ja modernisaatiorahastojen koon kasvattaminen ja muutoksia käyttökohteisiin

Erillinen tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen päästökauppajärjestelmä

- Kohdistuisi polttoaineen jakelijoihin ja polttoaineiden hiilidioksidipäästöihin.
- Tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen päästöt säilyisivät myös taakanjakosektorilla.
- Järjestelmän avulla 43 %:n päästövähennykset 2030 mennessä (2005 verrattuna).
- Huutokauppa käynnistyy vuonna 2026.
- Monet samat toimintaperiaatteet kuin nykyisessä päästökaupassa, mutta ei ilmaisjakoa ja oma hintavakausmekanismi.
- Huutokauppatuloista osa EU-budjettiin. Jäsenmaiden käyttöön tulevat huutokauppatulot on käytettävä täysimääräisesti direktiivissä mainittuihin ilmastotoimiin.

Valtioneuvoston kanta 1/2

- Pääsääntöisesti myönteinen suhtautuminen.

Muutokset voimassa olevaan päästökauppaan

- -61 %:n tavoitteen saavuttamiseksi on tarkoituksenmukaista tehdä päästökaton kertaleikkaus, kiristää päästökaton vuosittaista leikkausta ja vahvistaa markkinavakausvarantoa.
- Ilmaisjaosta tulee luopua hiilirajamekanismin mukaisten tuontituotteiden valmistuksen osalta samalla tahdilla kuin mekanismi mahdollisesti otetaan käyttöön.
- Tuki meriliikenteen sisällyttämiselle EU:n päästökauppaan ehdotetusti asteittain sekä ehdotetulla kattavuudella. Neuvotteluissa erityistä huomiota vaikutuksiin Suomen meriklusteriin ja kilpailukykyyn. Tärkeää huomioida talvimerenkulun erityisolosuhteet.

Uusi tieliikenteen ja rakennusten päästökauppajärjestelmä

- Lähtökohtaisesti positiivinen suhtautuminen uuteen päästökauppajärjestelmään. Hyvä, että komissio on ehdottanut nykyisestä päästökaupasta erillistä järjestelmää. Järjestelmän kohdistuminen polttoaineen jakelijoihin on tarkoituksenmukaista.

Valtioneuvoston kanta 2/2

Huutokauppatulot

- Tarkoituksenmukaista, että jäsenvaltiot hyödyntäisivät huutokauppatulojaan nykyistä enemmän ilmastotoimissa ja vihreän siirtymän tukemisessa. Komission ehdotus on kuitenkin ristiriidassa valtion talousarviossa noudatettavan yleiskatteisuusperiaatteen kanssa. Valtioneuvosto korostaa eduskunnan budjettivallan tärkeyttä ja katsoo, että mahdollisesta yleiskatteisuusperiaatteesta poikkeamisesta tulee kaikissa tilanteissa olla painavat perusteet.
- Jäsenvaltioiden tulisi voida valita kohdistavatko ne ilmastotoimiin huutokauppatulonsa vai niitä vastaavan summan.
- Tuki innovaatio- ja modernisaatiorahastojen käyttökohteiden muutoksille. Alustava tuki innovaatiorahaston koon kasvattamiselle. Osana kokonaisratkaisua voidaan tarvittaessa tarkastella modernisaatiorahaston koon kasvattamista.